

GURBETİ BEN YAŞADIM

*Ayrılık ne kadar uzun olursa
vuslat o kadar kıymetlenir...*

ROMAN

AHMED
GÜNBAŞI
YILDIZ

*“Yüreğim baştan başa bir diyar-ı haraptır,
Bağrında can çekişen, bir avuç ıstıraptır.”*

Uzakta, yayvan tepelerin üzerinde gamlı bir fecir, uykusuz gözlerini aralıyor, Kelkit’in yaslı bir ritimle akarken çıkardığı sesler, bedbinliğini bir misli daha artırıyor, meyus bakışlarındaki vehim, adımlarına görünmez gemlerini vurdukça, hissiyatını acımasız bir güçle kamçılıyordu.

Sıkıntıdan buram buram ter döktüğü için rengi belli olmayan adamın yorgun ve fersiz gözlerinde ezici bakışlar, inadına hüküm sürüyordu. Kaşları, vicdanı ezen bilinmez bir kederin yükü altında kalmışçasına çatıktı. Aniden değişti. Anlaşılan sevincini bulandıran bir şeyler olmuştu. Göz kapakları farili, güç bir korkuyla çırpındı.

Hatırası yıpranmış, hayali yorgun düşmüştü. Kudurmuş fırtınalar gibi yeryüzünde gürleyen, amaçsız, rahattan, huzurdan yoksun bir gönülle ırmağın kenarında durdu. Beklenmedik bir anda iradesi alabora olmuştu. Buruk bir acı hissiyle birlikte tüyleri ürperdi...

Balçık rengini andıran yüzü inadına gergin, kirpiklerinin altında koyu gölgeler hâkimdi. İleride, sislerin arasından sıyrılıp açığa çıkmakta olan kasabayı derin bir azapla seyretti.

Saçı sakalı intizamsız uzamış, gömleğinin yakası toz ve kirden kaskatı kesilmişti. Bir aralık, delice bir arayış içinde olan gözlerini kasabanın ufuklarından çekip sağ ayağındaki perişan postala çevirdi. Pençe, tabandan dil gibi ayrılmıştı. Yorgun eliyle, ceketinin ceplerinde bir şeyler aradı. Titrek parmakları bir süre sonra, bir kırnap parçasıyla dışarıya çıktı.

Omzunda asılı duran soluk renkli bez çantayı usulca indirip bir kenara bıraktıktan sonra az önce cebinden çıkardığı kırnapla, yürüdükçe kendisini rahatsız eden ayakkabının pençesini alttan üste sıkıca bağladı. Sonra, pantolonunun söküük paçalarında ve ezik dizlerinde dolandı bakışları.

Günlerce aç susuz, hasret duvarını aşabilmek için yürümüşü. Yüreğinde hiç beklenmedik bir anda dirilen vehim, çehresinde acılı bir can çekişmenin korkunç izlerini taşıyordu. Güneş, renksiz bulutların arasından doğmaktaydı. İrade dışı ve isteksiz bir hareketle, az önce yere bıraktığı çantayı alıp yeniden omzuna astı.

Azap dolu bir çehresi vardı. Üç beş yorgun adım daha tazeledi kasabaya doğru. Anlamsız bakışlarla, birkaç yüz metre uzaklarda tablolaşan kasabayı yeniden seyretti. Henüz, manası beyninde biçimlenmemiş bir düşünce, adımlarına yeniden pranga vurdu. Durdu, garip bir eda içinde derin bir ah çekti. Yorgun dimağı seneler öncesini kurcaladı. Eskimiş, yılların arkasında kalan perdeleri araladı.

Üzerine sisli hüznün bulutlarının çöktüğü mazi, âdeta ruhunu katleden ıstırabın sebebini açığa vurabilmek için çırpınıyordu. Gözbebeklerinde derin ürpertiler vardı. Yorgun düşüncelerini müphem bir varsayımla haçerleyen adam, sabahın serin rüzgârının yüzüne kondurduğu buselere rağmen, buram buram terlemişti. Şu an, kendisini yıllar önce

davulla zurnayla harbe yolcu eden insanlardan, görünürde kimseler yoktu. Senelerdir damarlarında kanıyla birlikte hayat iksiri gibi dolaşan hasret, şimdi kapısını başka acılara, başka ıstıraplara aralamaktaydı.

“Dönüp git!..” diyordu içinden kabaran bir his. Fakat neden?..

Derin bir yeis içinde çırpındı. İradesi felç oldu birden; duygularına hiç beklenmedik anda fikir kargaşası el koydu. Atsız, arabasız tükettiği yollar şimdi gözlerinde sonsuzluk ülkesine çekilen uçsuz bucaksız uçurumlar niteliği taşımaktaydı.

Torbasında ekmeği, cebinde on parası bile yoktu. Üstelik vücudunu, en parlak ümitlerin itici gücüyle buraya kadar sürükleyip getiren adam, her şeyini aniden yitirmişti. Aylardır aç, sefil, uykusuz ve dirençsiz süren yolculuğu, bir vuslat umuduyla sürmüştü.

Yaşadığı kasabaya derin bir masumiyet içinde, belki de son defa bakarken içler acısı bir manzara sergiliyordu. Fersiz bakışları buharlaştı, iri gözyaşları sakallarının arasına doğru aktı.

Başka simalar, başka yüzler tahayyül ediyordu. Itır, yabancı bir kapıyı aralayıp yaslı bir gönülle giriyor içeriye.. O, yedi düvel düşmanın yoramadığı, topun tüfeğin yıkamadığı, en kızgın kurşunları bağrında soğutan adam, beynini kurcalayan vehmin karşısında sarsılıp dize geliyordu.

Taş ocaklarında, esir kamplarında yıllardır hasretiyle kavrulduğu toprakların üzerinde oluşu sanki memnun olmayan bir hüviyete sokmuştu çehresini.

“Tam yirmi yıl!” diye mırıldandı. Bir ömür kadar uzun...

Yorgun kafasını geldiği yollara çevirip lanetli, beddualı ürpertilerle baktıkça, gözlerinde sonsuzluğa uzanan istikamet, gidilmezliğin habercisi gibi canlandı beyninde.

Kasabaya çevirdi gözlerini; Kelkit'in boz bulanık akan sularına katmaya çabaladı elemlerini, isim verdiği oğlu düştü aklına "Davud". Sonra anası, babası ve İtır.

Hasretin yıllardır yakıp kavurduğu adam, içinde yeni yeni dirilen cılız bir cesaretle, yeniden adımlarını tazeledi kasabadan yana. Çok geçmeden sert bir ihtar, korkunç darbeler indirdi beynine:

"Duuuur!.."

Yolun kıyısında kaskatı kesildi bacakları. Adımlarını kesen duyguya yenik düşüyordu filizlenen taze ümitler. Sabahın uçuk bulutları arasından evlerini seçebilmek için kısık bakışlarıyla taradı öteleri. Bir kâbus, şüphesini artırıyor; değişik sahneler getiriyordu gözlerinin önüne. Düşünceleri taşıyor, dudaklarını gevreyordu acısını hafifletebilmek için.

Fırtınalar kopuyordu gözbebeklerinde. Gözleri deli deli dönüyordu yuvalarının içinde.

Meçhul asırların bilinmeyen günlerinden beri seferini sürdüren Kelkit, hâlâ akıntıya barikat kuran iri taşlara başını vura vura, ağıtlar söyleyerek akıp gitmekteydi.

Geçtiği toprakların kıyısında yaşayan insanların ürpertisine, kederine, öfkesine karşı daima derin bir vurdumduymazlık edası içindeydi. Duyduklarını, bildiklerini, şahit olduğu her şeyi, içine kapalı duygular içinde düzde, yokuşta, ovada, ıssız vadilerin arasına, yılankavi kıvrımlar çizerek uzaklara, çok uzaklara taşıymaktaydı.

Kelkit, kasabanın hemen kıyısından akar. Bu, zaman zaman coşan, çağlayan, yaz aylarında azalıp sıska bir dere

görünümüne bürünen Kelkit, her nedense bu havalinin insanına yabancı gibidir.

Kelkit kendi havasında, kendi türkülerini besteleyerek, o garip musikinin eşliğinde hüznü bir ritim tutturup akar akar.

Yörenin insanları ona karşı anlamsız, âdeta bir fazlalık, işe yaramaz gibi duygular içindedirler sanki. Bütün bu ilgisizliklere rağmen yine de o, kenarında beslenen yorgun çehreli salkım söğütlerle, kasabanın kıyılarına serinlik vadeden gölgeleriyle dostça selamlar geçtiği yerleri.

* * *

Sıcak yaz aylarının keskin ışıkları, Kelkit'in ılık sularıyla oynaşıyordu. Ter, yorgunluk ve toz içindeki delikanlı, çarşı meydanındaki çeşmeye yaklaştı. Gün yanığı yüzünde buharlaşan ter damlalarının üzerine iki avuç su çarparak rahatlamaya çalıştı. Birkaç dakika öncesi, vilayetten kervancıların getirdikleri yükleri dükkânlara taşıyıp yorulmuştu.

Derin bir nefes aldı, çeşmenin başında. Az sonra, gözleri karşı dükkânın gölgelediği duldayı beğendi.

Sırtını duvara yaslayıp ayaklarını uzattı. Vücuduna hoş bir rahatlık yayıldı. Çok geçmeden tatlı bir rehavet çöktü gözlerine. Yorgun bir el darbesiyle başındaki fesi indirerek sağ tarafına koyduğu ve on yerinden düğüm atılmış, yük taşıdığı ipin üzerine bıraktı.

Gömleğinin üst iki düğmesi koptuğu için göğsü açılmıştı. Zayıflıktan kemikleri sayılan delikanlı, yüzünü yıkamasına rağmen çekildiği gölgede buram buram ter dökmekteydi. Kasvetli bir gönülle, derin düşüncelere daldı birden. Önce, omuzlarına binen sorumluluk yükünün altında ezilir gibi

oldu. Yüz hatlarında derin bir ıstırap kaynaşması başladı. Kısa, birkaç nefeslik zaman içinde dipsiz düşüncelere daldı.

Babası adını “Apti” koymuştu. Yöre halkı onu “Abdil” diye çağırırmaktaydı. Şimdi işi de adının başına eklenmiş “Hamal Abdil”e çevrilmişti.

Gözleri yorgunluğun getirdiği uykuyu dağıtıp hülyalarını çocukluk yıllarına taşımaya çalıştı. Hayatını güçsüz omuzlarına yüklediği şartlar altında zorlandığı, önemsenmediği, horlandığı vakitlerde تنها bir köşeye çekilip çocukluk yıllarına gitti düşünceleri.

Her arzusunun yerine getirildiği, nazlandığı, etrafından hasetli ilgiler topladığı mazide kalmış günlerine döndü hülyaları...

“Abdil, yine yemedin bugün!..”

Anası, yüreği serinleten ılık sesiyle doldururdu odanın içini:

“Canın ne isterse onu de.”

Sokakta bir çocuk incitse, yel gibi yetişirdi babası. Ana, otoriter sesiyle sarsardı ufukları. El bebek gül bebektiki vaktiyle.

Bunaltıcı sığağa rağmen gölgede oldukça rahatlamıştı. Az önce firkatli bir görünümde duran çehre şimdi asude bir ferahlığa kavuşmuştu.

Kirpikleri düştü, gözleri uyku toplamıştı yeniden. Ayaklarının ucunda bir gölge belirdi, sonra tüylerini ürperten bir ses böldü hülyalarını:

“Len Abdil! Dükkânın gölgesini han mı belledin?”

Öfkeyle açtı gözlerini, bakışları alev alev yandı.

Önce nefretle seyretti başucundaki delikanlıyı, sonra umursamaz bir eda içinde, toprağı seyretti.

Öfkelendiği genç, akranlarından birisiydi. Son yıllarda kasabayı şerrinden titreten bir ailenin çocuğuydu. En bilindik adıyla Okkalı...

Başındaki al fesini hafifçe geriye alıp omuzlarını havalı bir eda içinde oynattı. Sol elinin başparmağını köstekli saatinin bulunduğu cebine takıp istihza dolu bir yüzle konuştu:

“Abdil!”

Göz ucuyla ve gözlerini kısarak baktı. Usandırıcı bir tavır takındı ve hemen yeniden kapadı gözlerini. Az önce derinleştirdiği hülyalarına dönmek istedi.

Okkalı, varlığına aldırış edilmeyişine alındı. Sol ayağının ucunu Abdil’in uzatmış olduğu sağ ayak tabanına kararsızca tepiş Abdil’in sabrını taşırdı. Âdeta mazisinde bile rahatlıkla gezinemez olmuştu. Yüzü kırıştı, lanetleyen bir tavırla sertleşti:

“Rahat bırakıp da gitsen ya!..”

Gururu incindi Okkalı’nın. Daha yirmilerinde bulunan delikanlı, kasabada nam salmıştı. Belki de arkasında üç ağabeyinin bulunuşuydu onun yüreğindeki dipsiz korkusuzluğun kaynağı.

Sözünün üzerine söz kondurmayışı, hoşgörü sahibi olmayışı, müsamahaya yüreğinde yer vermeyiş hep bu yüzden olmalıydı.

Tekrar acı bir kuvvetle tepti Abdil’in ayak tabanına.

“Ulan salak Abdil, adam mı belledin kendini?”

Hamal Abdil’in firkatli bir çehresi vardı. Canı acımişti. Eğişli konuştu:

“Benzetemedin demek?”

“Yoooo!”

“O vakit git başımdan da adam olanlarla konuş!..”

Kasaba ertesi gün kurulacak olan pazarın hazırlık çabaları içinde kaynaşmaktaydı. Etraftan gelip geçenlerden tecrübeli birkaç kişi bu ağır şakanın tatsız biteceğini kestirip yol değiştirdi.

Kara Halil arkadaşı Kürşat’la birlikte dükkânlarına yaklaşırken bir yandan da yeni yeni rayından çıkmaya başlayan hadiseye dikkat kesildiler.

“Aç len şu gözlerini!”

Derin bir nefes alıp iç geçirdi; gözünü hırsıyla araladı:

“Okkalı, gönlüm pek darda, keyfimi bozma, varıp git başımdan!”

“Öyle kendini adam yerine komayı bırak da bir sorum var doğrusunu dersin, ilişmez giderim.”

Nefes alışı bile usanç doluydu:

“İyi ya sor da rahat bırak barım...”

“Sandığa toprak doldurup soğan, sarımsak ektiğin doğru mu?”

Acıdan yüzünün derileri kırıştı. Derin bir of çekti. Toplanıp bağdaş kurdu toprağın üzerinde:

“Eğlenecek başka şey mi kalmadı? Sandığa soğan dikmek suç mu?”

Göklere ağan bir kahkaha savurdu Okkalı:

“Hah hah hahaaaa. Demek doğru he? Sandığa soğan sarımsak ektin demek!..”

Halil’le Kürşat da gelmişti. Okkalı, başucunda duran amcası oğlu ve Kara Halil’e bakıp yeniden bir kahkaha savurdu. Hemen peşinden aynı neşeyle devam etti:

“Yarın pazardan iyi bir yer kapıp sandıkta yetiştirdiklerini satarak ticaret yap.”

Önce nefretle baktı suratına, sonra bıkkın bir tavırla yerinden doğrulup lanet okuyan ifadelerle gözlerinin içine baktı. Güç durumunda olduğu apaçık belliydi. Ciđerlerine, kezzap gibi inip parçalayan bir nefes indirdi. İğrenerek, sükût içinde seyretti Okkalı’yı. Konuşmadan, kısa bir adım attı uzaklaşmak için.

Okkalı, gönlünü eğlendirememişti anlaşılan. Kuvvetli bir çelme taktı Abdil’in ayağına. Sendeledi, dengesini yitirdi bir müddet. Güçlkle toparlanıp durdu. Ağlamaklı bir yüzle baktı suratına:

“Bırak be Okkalı! Gidip kendin gibi macera arayan keyfi yerinde birisini bul. Ne eğlenip durursun be?”

Yakasından kuvvetli bir pençe gibi asıldı, Okkalı’nın elleri:

“Gönlüm eğlendirmeni istiyorsa eğlendireceksin demektir.”

“Neden çattın durup dururken? Ben bir lokma ekmeğin peşinde gezen Hamal Abdil’iyim kasabanın. Bırak ki yoluma gideyim.”

“De hele, soğanları yarın pazara çıkaracan mı?”

Soluğu daraldı, öfkesi inadına arttı:

“Bizi bu durumlara emmin Kesir Hüsnü düşürdü. Sen de durmuş eğlenirsin.”

Yakasından sıkı sıkı asılan el Abdil’i kukla gibi salladı, sarstı:

“İşte bunu demeni istedim hep. Sağda solda dediklerini, bir kere de burada de hele!..”

Diřlerini sıktı. Çatlayacakmış gibi nefes alıp verdi:

“Emmin etti işte. Faizci Hüsni. Kesir Hüsni etti. Bir mecdiyenin faizi günde bir para diye diye. Haram bir alışverişle söndürdü ocağımızı. Tarlamızı, çayırımızı günah bilmeden, haramı tanımadan aldı elimizden. Kumar oynattı babama. Her şeyimizi aldı elimizden emmin. Duydun mu şimdi! Bir lokma ekmeğe bile muhtaç etti bizi. Sandığa soğan ektirdi işte. Duydun mu sözlerimi?..”

Ellerini, hırçın bir gönülle yakalarından çekip almaya çabaladı;

“Bırak şimdi yakamı da, var git yoluna!..”

Gülle gibi bir tokat şakladı suratında. Gözlerinden kıvılcıklar çıktı. Peşinden, hınçla itekledi Abdil’i. Tıpkı güçsüz bir çocuk gibi oynamaya başladı.

Sallandı, sendeledi, dengesini kaybedip düştü toprağın üzerine. Yerlerde kıvrandı, inledi. Ağlamaklı yutkundü, acı acı. Yüzündeki gergin derilerin üzerinde nihayetsiz ısıraplar cilveleşti. İğrenerek baktı ıslak gözlerle Okkalı’ya. Sonra, kasabayı velveleye veren bir feryat doldurdu ortalığı:

“Yeteer! Öldürecen mi it soyu?”

Biraz ileride hanın önünde bağlı duran atların huzursuz kişnemeleri göğe yükseldi. Eşekler kaba bir gürültüyle katıldı atların seremonisine. Hayvanlar âdeta huzursuz edilişlerinin bir tezahürü olarak kişniyor, bağlı oldukları yerlerde eşiniyorlardı.

Muhabetleri yüzünden kasabanın kumruları lakabını alan iki delikanlı, adımlarını kesip nefeslendikten hemen sonra sesin odak noktasına doğru yaklaştılar.

Yine kaldırım değiştiren insanlar vardı, yolların üzerinde. Görmemek, bulaşmamak, şahit olmamak vardı düşüncelelerinde.

Çocuklar daha cesurdu büyüklerden. Onlar kaçmıyorlardı her nedense!.. Meraklarını açıktan gidermeye çalışıyorlar, hadiseyi en yakın mevkiden seyredebilmek için çırpınıyorlardı. Sesleri duyan, geçerken hadiseyi görüp eğlenen çocuklar doldurdu etraflarını.

Henüz on dokuz yaşlarındaydı Halil. Hele son günlerde darda kalmış bir gönlü vardı. Âdeta pimi çekilmiş bir bomba gibi dolaşıyordu ortalıkta. Ne zaman, nerede ve hangi sebeple patlayacağı meçhul olan bir bomba...

Her kafanın düşünce yapısına göre, değişik dünyaları yaşamak isteyen toplumun arasında rahatsızdı. Cemiyete, yeni yeni karışıp hayatın sorumluluğunu omuzlarında daha yeni yeni hissetmeye başlayan erginlik çağının esintili delikanlısı. Binlerce insanın farklı dünyası içinde müdahalesiz, dürüst, hür ve adaletli bir dünyada yaşamayı hayal ediyordu.

Arzularının önüne kederden engellerin çıkışı, gençliğinin hüsranı, hep gürültülü, çarpık zihniyetli toplumun arasındaki iyilerin sükûtta bekleyişleriydi. Güçsüzün ezilişi, arkasızın ahı, yüzündeki tebessüm goncalarını soldurmuştu. Gönlü baharı müjdeleyen haberci tomurcukların hazanını yaşıyordu. Siyah, derin gözlerinde hep efkâr bulutları kümeleniyor, rahatsız yaşıyordu bu yüzden.

Kara Halil'di adı. Toy bir delikanlıydı, gürültülü yaşayan toplumun arasında.

Yiğitti, lakin arkasızdı. En yakın arkadaşı, şu an yüreğine hançer gibi saplanan manzarayı, birlikte seyrettikleri, Kürşat'tı... Okkali'nın amcasının oğlu.

Yaşadığı kasabanın ufukları, vakitli vakitsiz, kara bir habere açardı kollarını. Bütün vahşetiyle, yine bağrına basar, sinesinde hançer gibi saklardı olup biten her şeyi.

Acı bir sükût, hazır bir cevap gibidir haksızlıklara.

Buğday renginde, esmere biraz daha yakın tenli olan delikanlı, buruk duyguların ezici gücüyle benzine sinen ıstırabı yansıtıyordu. Yüzündeki deri hafif, ince, buram buram bir ter döktü. Ciğerlerini delen bir solukla durdu. Gözleri yuvalarının içinden fırlayacakmış gibi dönmekteydi.

Okkalı'nın tekmeleri altında kıvranan Abdil'e baktı. Sonunda irade dışı bir nara savurdu:

“Seliiiiim!..”

Okkalı, son hazırladığı tekmeyle bu sesin azametinden irkilip yarıda kesti. Hışımla toparlanıp etkisine kapıldığı sesin sahibinden yana çevirdi yüzünü:

“Kara Halil!..” diye sokrandı.

Üzeri küllenmiş bir kinin perdelerini araladı öfkeli beyin. Abdil yattığı yerden sızılı, cılız bir hareketle sesin sahibini aradı.

Anlamalı fakat ürkek, engelli bir seyirde, bekleyişe şahitti gözleri.

Okkalı, kısa bir adım attı Halil'den yana, emmisi oğlu Kürşat'ı garip bir tavırla inceledi.

“Söyle Halil, attığın naranın devamını da getirsen ya!..”

Okkalı'nın bekleyişi, kararsız davranışlar içinde, işi ağır-dan alışı Kürşat içindi.

Halil... O genç irisi delikanlıda herhangi bir hareket belirtisi bile yoktu. Soluğu derinleşti, bir anlık zaman içinde hızlı bir çekimle maziye gözden geçirdi.

Kendisinden bir yaş kadar büyüktü. Çocukken o sınıır tanımayan cesaretiyle Okkalı'yı sıkıştırmış, hırpalamış, kıyasıya yumruklar vurmuştu suratına.

Ŗu an, esnaf açık duran dükkânlarının kapıları önünde ürpertili bir seyir içindeydi. Son atılan nara herkesi ŖaŖırttı. Esnafın içinde en ŖaŖkın olanı Ŗüphesiz ki Kara Halil'in babası Kara Yusuf'tu. Her Ŗey dükkânının dibinde tezgâhlanıyordu ve hadisenin içinde kendi oğlu da vardı.

Son ses, o gökleri tırmalayan son nara, âdeta beyninden vurmuŖtu Kara Yusuf'u.

Kara Yusuf, dükkânın açık kapısının boŖluđundan dıŖarıya bakarken yüreği sıkıŖtı, âdeta ayaklarının bağı çözüldü. Sınırleri hurdahaŖ olmuŖtu. Kapının arkasına yığılıp kalmamak için sırtını tezgâha yasladı. Boncuk boncuk terler döktü. Kulaklarından beynine doğru Ŗiddetli bir esinti sağanağı çekildi. Kara Halil'in ikinci narasını duymasına tahammülü kalmamıŖtı. Soluğu derinleŖti, elini suratına destek yaptı. Ođlunu dıŖarıda gözlerinin önünde paralasalar bacaklarında vücudunu taşıyabilecek gücü yoktu. Yenemediđi korkuya öfkelen-di.

DıŖarıda sesler kesilmiŖti. Artık hiçbir Ŗeyi duyamıyordu kulakları. Bu hâl deđiŖken bir kuvvet hâlinde kuŖattı beynini. Görüyordu fakat gördüklerinin seslerini kulaklarının uğultusundan duyamıyordu. Vehmi gittikçe arttı. BoŖta kalan eli sandalyeye takıldı. Ayakta tutamadığı iskeletini cılız bir kıpırdanıŖın da yardımıyla sandalyenin üzerine taşıyabildi. Artık, dŖünemiyordu da...

Halil ŖaŖırtıcı bir hisle, derin bir sükût içinde bekledi. Dumandan heykeller gibiydi. Etrafını fehmetmeyen bakıŖları mazinin sayfalarını karıŖtırdı, çocukluk yıllarının belleğinde iz bırakmıŖ günlerde gezdirdi onu.

* * *

Güneşin gri bir gökyüzü oluşturduğu mevkide şeffaf bir alaca karanlıkla beraber ılık bir akşamüzeriydi. Ortalarda kimseler yoktu. Etrafta tek tük ayak sesleri de olmasa kasaba boşaltılmış ıssız bir yerleşim bölgesi hüviyetine bürünecekti.

Oldum olası atılan adımlarıyla, yolunu ana caddeden ayırdı. Tenha bir sokağın dönemecinden kıvrılıp âdeta bir gölge gibi süzüldü yolun üzerine. Dudaklarında ardı arkası kesilmeyen, kulakları tırmalayan rahatsız edici bir ıslık tutturmuştu. Hareketleri huzursuz bir düşüncenin tezahürü hâlinde etrafa yansımaktaydı.

Şeytani bir düşüncenin kesin emriyle birden adımlarını kesti. Sokağın geniş bir meydan hüviyetine büründüğü mevkide keskin bakışlarıyla seyretti manzarayı.

Anaç bir tavuk, civcivlerini peşine takmış kendisine has bir lisanın gürültüsüyle onları çağırıyor, meydanın kıyısındaki soluk renkli çimenlerin üzerinde yavrularını gezindiriyordu.

Tavuğun gıdaklayarak gürültü çıkarışına, peşinde dolanan civcivlerin ahenkli seslerine öfkelenmişti. Yere eğilip avcuna bir sürü taş topladı. Durup nişan aldı tavuğa. Hırçın bir kuvvetle savurdu elindeki taşı. Atılan ilk taş, anaç tavuğa isabet etmişti. Tavuk huzursuzlandı, taşın acısıyla toprağın üzerine kanatlarını sere sere döneledi. Eskisinden daha farklı bir gürültüyle ortalığı velveleye verdi. Uzun, sürekli, ardı arkası kesilmeyen acı çığlıklardı bunlar...

Tavukların kuluçka sonrası gönüllerindeki huzursuzluk artar. Eskisinden daha evhamlı ve daha alıngan olurlar. Civcivlerini tehlikeden koruyabilmek için aslan kesilirler ve kendilerini hiç düşünmeksizin feda edebilirlerdi. Cesur olurlardı daha doğrusu.

Acısını unutup kendi lisanıyla yavrularını etrafına çağırıp tehlikeyi haber verdi.

Tüyleri birer ok gibi dikenleşti; kanatları bir başka türlü açıldı. Velvelesi onu aslanlaştırdı.

Selim -bu kasabanın en şerli çocuğu- hayret verici bir öfkeyle üzerine atlayıp rastgele yerlerine gaga vuran tavuğa huzursuz sakınışlarla baktı.

Civcivlerin acı çığlıkları, tavuğun bağıırışı ortalığın sükûnetini bir kargaşa yerine çevirmişti.

Tavuğa tekmeler savurarak kendisinden uzaklaştırıp elindeki taşları ölçüsüz bir öfkenin etkisiyle üzerine attı. Kasabada kimsenin el süremediği, şerlerinden insanların yol değiştirdiği bir ailenin çocuğuna, idraksiz bir tavuk, ulu orta saldırmıştı.

Selim hırsını taşlarla alamamıştı. Tavuğun peşinden koşup yakalayabilmek için uğraştı. Bir müddet meydanlıkta tozları kabarta kabarta kovalamaca oynadılar. Anasının peşinden kaçışan civcivlerde kaldı bakışları. Onları birer birer yakalayıp boğazlarını kopartarak rastgele yerlere attı.

Anaç tavuk Selim’le çetin bir mücadeleye girmişti. Üzerine atılıyor, kanatlarıyla yerlerde ne varsa yukarıya kaldırıp ortalığı tozdan bulutlarla karartıyordu.

Iraz Kadın kulaklarına inanamadı. Ocak başında pişirdiği yumurtayı yemekte olan oğluna heyecanlı bir sesle ulaştı:

“Halil!..” diye huzursuzlandı, “Duymaz mısın içeriye dolan sesleri? Civcivleri kedi köpek boğmakta!”

Halil, ağırdan aldı nedense. Iraz Kadın ateşte kaynamakta olan tencereyi aldığı gibi kenara bırakıp kapiya koştu. Halil elindeki son lokma ekmekle yumurta tavasının dibini sıyırıp

ağızına götürdükten sonra yerinden hışımla fırlayarak anasının arkasından koştu.

Iraz Kadın şaşkındı. Bahçenin ortasında hareketsiz bekliyordu. Birkaç metre uzaklıktaki hadiseyi alevli gözlerle seyretmesine rağmen ileriye gidemiyor, ıstıraplı bir yüzle manzaraya sadece seyirci kalıyordu.

Tavuk son seslerini çok acı bir çığlıkla tamamladı: Gıııık!..

Kanı damarlarında kurudu Iraz Kadın'ın. Yerinden bir santim bile kıvıldaımadan az ilerisinde sergilenen içler acısı manzarayı bir yürek dolusu kederle seyirdeydi.

Evin önündeki meydanlıkta boğazları kopartılıp rastgele bir köşeye atılan civcivlere, sonra iri bir taşın darbesiyle yerlerde çırpına çırpına can çekişen anaç tavuğa baktı.

Kararsız açılıp kapanan kanatlar gövdeyi yerde sürükledikçe çırpınışlar şiddetli bir kasırğa gibi yerden kopardığı tozlarla kara bulutlar oluşturuyor, çırpınış ortalıkta sıkıntılı bir manzara hâlinde tezahür ediyordu.

Iraz Kadın'ın gamlı bekleyişi aniden bozuldu. Selim işini bitirince bahçeye baktı. Tükenmemiş hırısıyla birkaç adım yaklaşır lanetli bakışlarla Iraz Kadı'na öfkeyle baktı.

Halil belirdi yanlarında. Meydandaki manzaraya, sonra anasının ağlamaklı gözlerine, hemen peşinden Selim'e baktı.

Selim'in dudaklarında insanı çileden çıkartan küfürler vardı.

Halil'in dudakları büzüştü. Öfke yüreğinde geçilmez boyutlara vardı birden:

“Ana!” diye haykırdı. “Bu köpek mi civcivleri boğazladı?..”

Iraz Kadın oğluna azarlar gibi baktı. Bulaşmasınlardı. Yine çalının etrafından dolaşmayı tercih etmişti anlaşılan.

“Sus!..”

Halil ateşlendi, alev gibi parladı yanından. Beş on metre uzaklarda bekleyen Selim’e koştu. Yanına geldiğinde nefes nefeseydi. Önce gözlerinin içine iğrenerek baktı:

“Neden yaptın bunu?”

Selim önemsemedi, Halil’i küçümsedi. Bu duygu, ağaların şerrinden korkup kimsenin o ne yaparsa yapsın el sürmeyeşinden kaynaklanan bir alışkanlıktı.

Bir nefes kadar kendisine yaklaşan Halil’i elinin ayasını göğsüne dayayarak hırsıyla itekledi:

“Ben yaptım işte, var mı diyeceğin!”

Halil, arkasına doğru bir iki adım uzaklaştıktan hemen sonra dengesini sağladı:

“Neden yaptın?”

“Tavuğunuz üzerime atıldı.”

“Yalancı!” diye bağırdı.

Kinli bakışlarla yanına sokulup kararsız tokatlar indirdi Selim’in suratına. Kör bir cesaretle kollarının arasında sıkıştırıp havalandırarak hışımına yere çaldı.

Üzerine abandı, ezdi, hırpaladı, tokatladı. Bunların hepsi de bir nefeslik zaman kadar kısa bir vakitte olup bitmişti. Selim neye uğradığını bilemeden Halil işini bitirdi.

Iraz Kadın hayretler içinde çırpındı. Koştu, daralan nefesiyle yanlarına kavuştu, Halil’in ceketinin ibiğinden tutup Selim’in üzerinden güçlkle aldı.

Selim alışkın değildi böylesi davranışlara. Belki de hiç başına gelmemişti aklı ereli. Toprağın üzerinden güçlkle kal-